

Martinus

www.martinus.hu

a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

A Magyar Katolikus Kultúra Napjai
Könyvbemutatóval, kiállítás megnyitóval, koncertekkel várták az érdeklődőket ▶ **7. oldal**

Irodalom
Gondolatok Anatole France *Júdea helytartója* című elbeszéléséről ▶ **10. oldal**

Lelkivezető
Morlin Imre jezsuita atya lelki élettel kapcsolatos gondolatai ▶ **15. oldal**

V. ÉVFOLYAM 11. SZÁM – 2012. NOVEMBER – ÁRA: 150 Ft

Hit szerinti élet

Szentatyánk, XVI. Benedek pápa e szavakkal kezdi *A hit kapuja* című apostoli levelét, amelyben meghirdette a Hit Évét: „*A hit kapuja, amely bevezet minket az Istennel való életközösségre és lehetővé teszi a belépést az Egyházba, mindig nyitva áll előttünk*” (*Porta fidei* 1.). E szavak összefoglalják nem csupán a Hit Évének célját, hanem magának a hitnek is a célját, tudniillik azt, hogy a hit az Istennel való életközösség alapja és a hit vezeti el az embert az Egyház közösségébe.

A kereszténységben az a csodálatos, hogy a tanbeli hit, az elméleti hit és a hit tartalma elválaszthatatlan az élettől. A keresztény ember a szerint él, amiben hisz. Annak engedelmessé válik, akiben hisz, tudniillik Istennek. Életével tesz tanúságot hitéről. A nem hívőket, a kívülállókat valószínűleg nem a tanítás vagy az elmélet szépsége, annak tartalmi gazdagsága fogja lenyűgözni, hanem a keresztények hit szerinti élete. Az elismerésen túl ez fogja bennük felkelteni a vágyat, hogy elfogadják a hitet és maguk is a hit szerint éljenek. Akkor nem csupán azt fogják mondani, hogy „nézzétek, mennyire szeretik egymást” (*Tertullianus*), hanem felébred bennük a közösséghez való csatlakozás vágya. Akkor nem csupán befogadói lesznek a hitnek, hanem egy idő után annak hirdetőivé válnak.

A hit szerinti élet, szentségi élet, hiszen a szentségekben Isten kegyelme árad felénk. Segítsen minket Isten, hogy hitünk és életünk egységben legyen!

[Horváth István Sándor]

Hiszem a szentek közösségét

Liturgikus naptárunkban érdekes találkozáspont a minden-szentek ünnepének és a halottak napjának érintkezése. Ez az ősi és sajátosan nyugati rítus szerinti érintkezés sokakat elbizonytalanít: melyik a fontosabb ünnep? Melyik napon „kell” a temetőbe kimenni?

Talán ne ezek felől a kérdések felől közelítsünk az ünnepnapokhoz, hanem a *Hitvallás* szavaival. A szentek közössége ünnepének is nevezhetnénk november 1-jét és 2-át. A szentek közössége azt jelenti, hogy az Egyház élő és meghalt hívei Krisztussal és egymással összetartoznak, és egymáson segítenek.

November 1-jén a megdicsőült Egyház tagjait ünnepeljük. Mindazokat az ismert és ismeretlen szenteket, akik már a mennyei dicsőségben élnek. Mindenszentek napja tulajdonképpen diadalünnep. A megdicsőült Egyház ünnepe, azoké, akik már célba értek. A szentmise szövegei is erre irányítják figyelmünket.

November 2-án, halottak napján, egy sokkal bizonytalanabb valósággal találjuk szembe magunkat (nem tudhatjuk, hogy halottaink pontosan hol tartanak a tisztulás és a megdicsőülés útján). Elmúlást, gyászt jelent ez a nap. A temetőben járva felidéződnek bennünk az elhunyt ismerősök, barátok, rokonok arcvonásai, szavai. Nem szabad, hogy az égő gyertyák szép fénye – amely igazából megholtjainknak világít – elterelje figyelmünket az imádság szolgálatáról. Imádságainkkal teszünk ek-

kor a legtöbbet szeretteinkért, a tisztuló Egyház tagjaiért.

Mi, a zarándok Egyház tagjai a megdicsőült Egyház tagjaitól kapjuk a segítséget. Ők közbenjárnak értünk Istennél. Így válik nyilvánvalóvá a szentek közösségének egysége, egymással való testvéri kapcsolata.

Prohászka Ottokár írja: „*Minél eleve-nebb bennünk a hit, annál jobban éljük bele magunkat abba a tudatba, hogy ők ott túl voltaképp közel vannak hozzánk; hogy ők a mieink, s hogy mi velük egy fölséges és édes közösségben állunk. E közösség folytán mindaz a mienk, ami az övék: mi részt veszünk örömeikben, ahogy részt veszünk a tisztuló lelkek fájaldalmában, mi élvezzük a szentek lelki fölségét és birtokoljuk javaikat... Mi mindnyájan nagy és kis szentek s nem-szentek csodálatosan vagyunk egybekötve, kölcsönösen segítjük egymást és szolgálunk egymásnak, s így le vagyunk egymásnak kötelezve.*”

[Salamon Viktória]

LITURGIA

Az imaórák liturgiája

Az imaórák története I.

Havilapunk öt évfolyamának „Liturgia” rovatában foglalkoztunk már a liturgia alapjaival, a szentmisével, a szentek ünneplésével, legutóbbi sorozatunkban pedig a liturgikus évvel. Most induló sorozatunk az imaórák liturgiájába ad betekintést. E kissé talán rejtélyes név mögött nem más húzódik meg, mint a zsolozsma, vagyis az Egyház hivatalos közösségi imádsága, amelyet napról napra végez a szentmise mellett. (A „zsolozsma” szláv jövevényszó, és szolgálat, hivatal, istentisztelet jelentéssel bír.)

Mielőtt az imaórák liturgiájára rátérnénk, fontos megismerkednünk az imaórák történetével. Az, hogy a katolikus liturgiában imaórák vannak, vagyis kötött, illetve megszabott imaidők, zsidó örökség. Az Ószövetség könyveiben mindenütt találunk imákat. Kiemelkedik ezek közül a Zsoltárok Könyve, százötven verses ima gyűjteménye, melyeket zömmel a hivatalos istentiszteleten használtak. A „Semá Izrael”-t („Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr! Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből...” [MTörv 6,4-5; 11,13-21; Szám 15,37-41]) minden reggel és este elmondták, és elmondják ma is. Emellett még naponta háromszor imádkoztak: reggel, délután az áldozat idején, és este. A farizeusok ezt kötelezőnek tartották. A reggeli és az esti ima mindig is „sarkalatos pontjai” voltak az öt imaidőre tagolt zsidó zsolozsmának.

A keresztény imahagyomány a zsidó hitből a nap sarkpontjain tartott ima-összejövetelek mellett a napi háromszori ima gyakorlatát is átvette, bár viszonyuk a zsidó szokásokhoz kevésbé volt szoros. Imádságuk tartalma Krisztushoz kapcsolódott, így alapvetően más jellegű, mint a zsidó imádság. Az imaórák liturgiája konkrét alakításának meghatározó szempontja Szent Pál apostol felszólítása volt: „Imádkozzatok szüntelenül!” (1Tessz 5,17). Egészen a IV. századig a fenti imádkozási rend volt jellemző az Anyaszentegyház egészére.

[Ipacs Bence]

PÉLDAKÉP

Borromei Szent Károly

Amilánói hercegség legjelentősebb családjából származott Károly, aki 1538-ban született Arona várában. A család harmadik gyermekeként látta meg a napvilágot, édesanyját korán elveszítette. Édesapja papi pályára szánta, amelyre a gyermeknek is volt hajlama, és korán megmutatkozott a hivatása is. Így már tizenkét éves korában magára öltethette a reverendát, és felvették a klerikusok közé. Tizenhat évesen a páviai egyetemre járt, ahol 1559-ben egyházi és világi jogból is ledoktorált.

Amikor nagybátyját, Gian Angelel Medici bíborost pápává választották IV. Piusz néven, akkor maga mellé vette a huszonegy éves fiatal papot, és számtalan feladattal bízta meg. Segítője volt a Trienti Zsinat befejezésében és lebonyolításában, vele intéztette az Egyház politikai ügyeit, kinevezte Milánó érsekévé, és bíborossá kreálta. Óriási munkabírással és szorgalommal igyekezett eleget tenni a rengeteg feladatnak. Hamarosan belátta, hogy a sok munkát nem lehet bírni megfelelő lelkeség és rendszeres imaélet nélkül.

A zsinat befejezése után hazautazott egyházmegyéjébe, és a Trienti Zsinat szellemében ott is megtartotta az első egyházmegyei zsinatot, amelyen számtalan más püspök is részt vett, majd azok alap-

ján hajtották végre saját egyházmegyéikben az egyházmegyei zsinatokat. Első volt a szemináriumok felállításában, mert jól tudta, hogy csak képzett papokkal tudja a katolikus megújítást véghezvinni. A tanulás mellett nagy hangsúlyt fektetett a kispapok lelki képzésére és az imádságos lelkület elmélyítésére.

Környezetében megszüntette a főúri pompát, és egyszerűen élt. Legfőbb feladatának óriási egyházmegyéjének látogatását tűzte ki, mert tudta, hogy a problémákat a helyszínen lehet a legjobban megismerni és orvosolni, amelyben a személyes példaadás a legfőbb segítség. Papjait segítette, látogatta, igyekezett atyjuk lenni, de a viszázsáigáért keményen megdorgálta őket. A hiteles és atyai viselkedésével óriási tiszteletet és megbecsülést vívott ki magának, s már az életében szentként tisztelték.

Az egyik legnagyobb érdemének a milánói pestisjárvány idején mutatott hősiességét, bátor helytállását tekintik. Ekkor ugyanis elmenekült a város vezetése, az érsek azonban megszervezte a beteggondozást, gondoskodott ruháról, gyógyszerről, orvosokról és minden szükségesről.

A Hit Évében kérjük a nagy főpapot, aki a 16. században a hit megújításán fáradozott, vezessen bennünket is példájával, hogy közel fél évezreddel később mi is az ő lelkesedésével, bátorságával és kitarásával tudjunk hitünk terjedésén, felvirágoztatásán munkálkodni.

[Déri Péter]

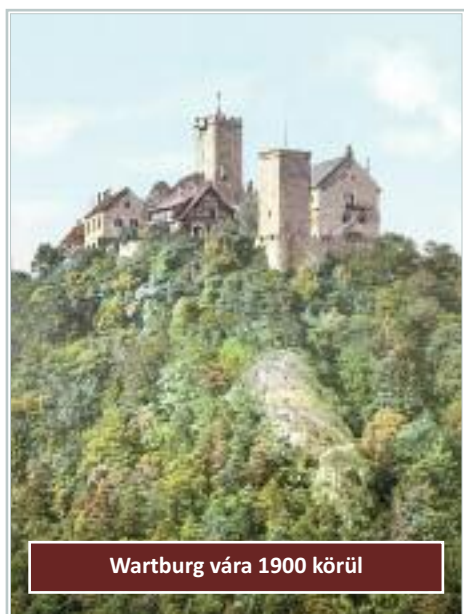
Árpád-házi Szent Erzsébet, a hajnalcsillag

Heisterbachi Caesarius, Árpád-házi Szent Erzsébet életrajzírója hajnalcsillagnak nevezi az Isten előtt oly kedves Erzsébetet. Hogy miért? A következő összeállításunkból kiderül.

Arpád-házi Szent Erzsébet Magyarország született. Édesapja II. András magyar király, édesanyja merániai Gertrúd volt. A kis Erzsébetet már négyéves korában eljegyezték Tübingia leendő grófjával, Lajossal. Szerették volna, ha jövőbeli hazáját jól ismeri, ezért német környezetben nevelték. Lajos hamar megszerette Erzsébetet, ellenben Zsófiával, leendő anyósával. Zsófia grófnő nem nézte jó szemmel, hogy Erzsébet minden gyermeket egyenrangúnak tekintett saját magával, vallásában elhivatott volt, és nem vette át az udvari élet előírt szabályait.

Lajos mindvégig kitartott Erzsébet mellett, így őt nem küldték haza Wartburgból, hanem megtartották az esküvőt. Szent Erzsébet hűen szolgálta férjét. Lajos pedig kiállt felesége mellett, még akkor is, amikor világossá vált számára, hogy Erzsébet Istent mindenekfelett szereti. Elfogadta, ha bőjtölt, s mellé állt, amikor 1225-ben az éhínség idején kifosztatta a vár kamráit, és segített az éhezőkön.

Ahogy életrajzírója is megfogalmazza: Erzsébet legbensőbb titka, hogy „*tökéletes összhangot tudott teremteni az Isten és a férje iránti szeretet között*”.

Wartburg vára 1900 körül

Árpád-házi Szent Erzsébet
1207 – 1231
(Marosfalvi Antal festménye)

Mikor Lajos a keresztes hadjárat során megbetegedett és meghalt, Erzsébet gyermekeivel elhagyta a várat. Konrád szerzetes lett a lelki vezetője. Erzsébet Marburgba utazott, hogy lelkiekben tökéletesedhessen a szerzetes vezetése mellett. Erzsébet Krisztus iránti szerelme jeleként mindvégig engedelmeskedett.

Szent Erzsébet özvegyi hagyatékából ispotályt rendezett be Marburgban, betegápoló lett, gyermekeit nevelőkre bízta. Szívét csak Istennek akarta adni.

1231-ben megbetegedett. Ekkor elajándékozta mindenét és vigasztalta a mellette lévő nővéreket. Négy évvel halála után, 1235-ben avatták szentté. Legkisebb lányát, Gertrúdot boldogként tiszteljük.

Irgalmas Istenünk, kérünk, világosítsd meg híveid szívét, és Szent Erzsébet közbenjárására segíts minket, hogy a világ által föl kínált jólétet megvessük, és mindig égi vigasztalásodnak örvendjünk!

[Forrás: Heilige des Regionalkalenders]

Rövid hírek

A XVI. Benedek pápa által meghirdetett Hit Évét nyitották meg október 11-én az egri bazilikában. Ternyák Csaba érsek, Katona István segédpüspök, Puskás Attila teológiai professzor és az Egri Egyházmegye papsága ünnepi szentmisét mutatott be, amelyben a résztvevők megújították hitüket. Pontosan ötven évvel ezelőtt nyitotta meg XXIII. János pápa a II. Vatikáni Egyetemes Zsinatot. Nem volt véletlen tehát, hogy amikor II. János Pál pápa a boldogok sorába iktatta őt, éppen október 11-ét jelölte ki liturgikus ünnepének. Így Boldog XXIII. János pápa és a zsinat egy újabb szoros szállal kapcsolódik össze.

Még 69-en élnek világszerte azok közül a főpásztorok közül, akik részt vettek a II. Vatikáni Zsinaton. XVI. Benedek pápa október 12-én, pénteken délelőtt egy kis csoportjukat fogadta a püspöki konferenciák vezetőivel, valamint I. Bartolomeosz ökumenikus pátriárkával és Rowan Williams anglikán prímással együtt. Hozzájuk intézett beszédében a keresztény üzenet örökös időszerűségére mutatott rá. Ma is az a fontos, hogy elvigyük Isten szeretetének fénysugarát az emberek szívébe és életébe, illetve minden idők embereit elvezessük Istenhez – fejtette ki XVI. Benedek.

Bíró László püspök és Roska Péter kezdeményezésére az Országos Lelkipásztori Intézet újra meghirdette a Boldogok a tisztaszívűek imaestet. Október 3-án a fiatalok országosan és a határon túl több helyszínen együtt imádkoztak a tiszta szerelemért.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: H. PEZENHÖFER BRIGITTA
A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KÜRIR

„Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak teremtőjében”

Felnőttként Bibliával a kezünkben hamar megértjük, hogy Isten nem hittételeket nyilatkoztatott ki, hanem kezünkbe adta önmagát. Ebből a tapasztalatból fakadt az ősegyház hite, majd ennek továbbadásakor keletkeztek az újszövetségi iratok, azok nyomán az első hitvallások, végül századokkal később a tételek. Ha a Bibliát úgy olvassuk, hogy a közénk jött Istenre figyelünk, akkor hamar rájövünk a lényegre, az Írás pedig eléri célját, megelévedik az Istennel való kapcsolatunk. A keresztény ember a Hitvallást ebben az élő és személyes Isten-kapcsolatában tudja csak hitelesen elmondani.

A Hiszekegyet hosszú évszázadokig nem a szentmise liturgiájának részeként, hanem kereszteléskor imádkozták el azok, akik az új életet kapták, akik Isten gyermekei lettek. A Hitvallás hitünk felbecsülhetetlenül drága szövege. Nemcsak a megkereszteltek mondták el, hanem a halálba induló vértanúk imája is ez volt.

Az egy Istenbe vetett hitünk kizárólagos hit, nem fér meg „más isten” az önmagát kinyilatkoztató Isten mellett. Isten a teremtés és a történelem egyetlen szuverén ura, egyedül ő cselekszik a teremtésben kizárólagosan. Mellette nincs és nem is adódik lehetőség vele egyenrangú szereplőre vagy ellenpólusra. Egyedül az ember lett Isten ké-

pére és hasonlatosságára teremtve, ám azokban a történetekben, amelyek Isten és az ember között játszódnak le, az ember teremtett és esendő voltában nem egyenlő partnere Istennek. A teremtés (Ter 1) és az élet adományozása (Ter 2,7) egyedül Istent illeti meg.

Életünket a modern tudományok, illetve azok technikai alkalmazása határozza meg. A tudomány a természetet matematikai nyelven írja le, és ez azért lehetséges, mert a természet „intelligens struktúrával” bír. A technika éppen azért megbízható, mert ugyanazon matematikai szabályokra épít, mint amelyek alapján a természet működik. A matematika azonban nem önmagában létezik a természetben, hanem az emberi ész szüleménye.

Logikusan adódik a következtetés, hogy az emberi értelem, illetve a természetben megmutatkozó és az emberi értelem által megfejtett racionális rend közös forrásból fakad. A keresztény hit számára ez a közös forrás a Teremtő. Ugyanis két opció lehetséges csupán: vagy van Isten, vagy nincs. Vagy elismerjük tehát, hogy a világot egy alkotó Értelem határozza meg, vagy értelmetlennek tartjuk. Ez utóbbi esetben viszont minden, ami a világban van, így az ember élete és értelme is, csupán esetleges és a véletlen műve volna. De akkor az a technika sem volna lehetséges és megbízható, ami min-

dennapjainkban körülvesz bennünket.

A kereszténységben az a nagyszerű, hogy a racionalitást választja. Vagyis, hogy a minket körülvevő világ mögött egy teremtő Értelem áll, amiben megbízhatunk. A keresztény világkép tehát az értelem elsődlegességéről szól.

A keresztény hit azonban azt is megmutatja, hogy ez a teremtő Értelem nem rideg számítás, nem pusztá matematika, hanem maga a Szeretet. Ahogyan azt Dante megfogalmazta: Isten „a Szeretet, mely mozgat napot és minden csillagot” (*Isteni Színjáték, Divina Comedia, XXXIII. 145.*)

A teremtett világ, ezen belül a Föld nem az ember tulajdona, hogy tetszése és egyéni érdekei szerint kizsákmányolja. Hanem a Teremtő ajándéka, aki annak működési rendjét is meghatározta. Ennek a működési rendnek – a természet törvényeinek – felfedezése révén az embernek azt is meg kell értenie, hogyan kell kezelnie a rábízott adományt. Más szóval Isten a „teremtés nyelvén” is megmutatja a követendő helyes utat.

Amíg a földet Isten alkotásának tartjuk, az ember küldetését sem úgy értelmezzük, hogy rabszolgává kell tenni azt, hanem hogy kezelnie, gyümölcsozdtetnie kell, együttműködve a Teremtővel az ajándékban rejlő lehetőségek kibontakoztatásában.

[Dr. Németh Norbert]

Az Apostoli Hitvallás (Hiszekegy)

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban; aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától; szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül; fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten jobbán; onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek Szentlélekben. Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat; a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát; a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

Hitünk legfontosabb igazságainak összefoglalását Apostoli Hitvallásnak nevezzük, mert elemeiben az apostolokra megy vissza. Szertartásokon kívül is rendszeresen éljünk vele hitünk erősítésére.

Gondolattörések a hitről

A Hit Évében két új rovat indul a Martinusban. Az egyikben a hitvallásról olvashatnak, a másikban pedig egy-egy hívő tesz tanúságot arról, hogyan segítheti az ember életét, mindennapjait a hit.

Amikor megkértek, írjak a hitemről, rá kellett jönnöm, hogy nem tudom teljesíteni a feladatot. Legalábbis nem tudok egy kerek gondolatsort írni, mert annyiféle szerteágazó dolog jut eszembe, és végül az egész teljesen töredékes, nemcsak „szent páli” értelemben.

Szijjné Sisak Éva, 58 éves édesanya, feleség és tanár vagyok. Úgy gondolom, hogy mindent, ami vagyok, azoknak az embereknek köszönhetek, akiket életem során mellém rendelt a sors. Márpedig, hála Istennek, sokan voltak.

Mélyen vallásos családban nevelkedtem, amelyben három generáció élt együtt. Hárman voltunk testvérek. Édesanyám, aki kezemet az övébe kulcsolva tanított imára, úgy jellemezte az életünket, hogy *„fekete ruha és vetett ágy mindig van nálunk”*, mégis a fészkepüha meleget hoztam otthonunkról. Az emlékek között a fülemben zengő édesapám hangja, ahogy a közös imára felállva a keresztvetést kezdte. Nagyanyám még a konyhaköténye zsebében is ott hordta a rózsafüzért, amelyről egy-egy tizedet napközben is elmorzsolgatott. Iker bátyjaim vasárnaponként kézen fogva vezettek a ferencesekhez, a 9 órai szentmisére, ahol Lukács tisztelendő úr okította szép és halk szavával a diákmise ifjúságát.

Édesanyám másod unokatestvére, Süle Ferenc a koncepciók perében elítélt pap volt, akit szabadulása után egy

kis zalai faluba helyeztek. Gyermekkorom nyarainak nagy részét nála töltöttem, a salomvári plébánián. Egész életemre hatással voltak az ott szerzett élmények: a szombat délutáni oltárdíszítések, a beteglátogatások, ahová nagybátyám magával vitt, a templom csendje, ahol kamaszkorom lázongásai idején a nyugalmat megeltem.

Később, főiskolás koromban ott, Göcsejben, a nagybátyám segítségével gyűjtöttem össze az öregektől a jeles napi népszokásokat, amelyekből a szakdolgozatomat írtam. Ez a munka aztán végképp meghatározta életem egyik fő célját: a hagyományok megőrzését és átörökítését. Az egyik legcsofaldatosabb dolog az utánam következő generációknak átadni ezeket a kincseket.

Amikor a saját gyerekeim cseperedtek – Salköveskúton, ahol lakunk – feléleveníttük a karácsonyi kántálást, a kis Jézus-köszöntést, a betlehemezést, az aprószentek-köszöntést, a nagypénteki kereplést, a Rómába ment harangokról szóló nagyszombati verses köszöntőt és a pünkösödölést. Jó volt érezni, ahogyan a falu apraja-nagyja megbecsülte ezeket a dolgokat. Édesanyaként pedig hálát adhattam, hogy a gyerekeimnek megadatott az az óriási ajándék, hogy ők nem könyvben olvasták, hanem cselekvő részesei lehettek, és játékkal másokat is megajándékozhattak.

Énektanárként egész pályám során tanítottam a népszokásokat, amelyek közül jó néhány kötődik az egyházi év ünnepeihez. Valószínűleg ebből is fakadhatott, hogy a kollégák és a tanítványok számára teljesen nyilvánvaló volt hitbeli elkötelezettségem. Azt hiszem, az is az élet ajándéka, hogy mindegyik munkahelyemen elfogadták, sőt „számon kérték” ezt. Számomra is meglepő volt, hogy a gyerekek mennyire hozzám tartozónak érzik ezeket a dolgokat, és nagyon meghatódtam a legutóbbi érettségi időszakban lezajlott jeleneten: Az egyik osztályban (akik tavaly voltak tizenkettedikesek) kisebb korukban nagyon sokat beszélgettünk mindenféléről, arról is, hogy édesanyám mindig imádkozik az én tanítványaimért, ha valamilyen erőpróba előtt állnak. A maturandusok izgatottan járkáltak a folyosón, várva, hogy bemenjenek a szöbelire. Az egyik srác – nagy lókötő – odajött hozzám, és a következőt mondta: *„Most, hogy a tanárnő édesanyja már nem él, megkérhetem az Éva nénit, hogy imádkozzon értünk?”* Megszólalni nem tudtam, csak némán bólintottam.

Azt gondolom, ez a fiú ösztönösen ráérezett arra, amit én is úgy kaptam ajándékként: az imában rejlő erő. Gyűjtőútjaim során hányszor láthattam a déli harangszókor imára kulcsolódo kérges, öreg kezeket, útszéli keresztel előtt kalapot emelő bácsikat, betegágyak mellett rózsafüzért morzsolgató asszonyokat, megannyi tanúságtételét a bennük élő hitnek. Egyszer valamelyikük azt mesélte, hogy a háború után sokat imádkozott a hadifogságban lévő uráért: *„Aztán, mikor már három év is eltelt, akkor már úgy mondtam a Miatyánkot, hogy azt gondoltam, hogy tényleg legyen meg a Te akaratod! És tudja, azon a tavaszon megjött az uram.”*

Szeretném, ha egyszer én is ilyen hitel tudnám imádkozni az Úr imádságát!

[Szijjné Sisak Éva]

Tranzitus a ferences templomban

▲ A szombathelyi ferences templomban október 3-án ünnepeltük Assisi Szent Ferenc halálának főünnepét. A zsolozsma elimádkozása és a tranzitus eléneklése után dr. Veres András megyéspüspök mutatott be ünnepi szentmisét. **[Rácz Piusz]**

▼ A Zenebarátok Szent Márton Kórusgyűlése meghívást kapott Kaufbeurenbe, ahol együtt ünnepeltük, hogy a két település 20 éve testvérvárosa egymásnak. A szentmisén közösen énekeltünk a helyiekkel. **[Molnárné Magyar Gabriella]**

Zenebarátok kaufbeureni látogatása

Kiállítás *Rejtőzködő értékeink* címmel

▲ A zalaegerszegi Miasszonyunk Időskorúak Otthona lakóinak alkotásaiból nyílt kiállítás október 8-án a Mindszenty iskolában. A kiállításon képzőművészeti és népművészeti remekművek várják a látogatókat az iskola aulájában. **[Illés Csaba]**

▼ Nagysimonyi közössége október 14-én tartotta búcsúünnepét. A szentmisét Balasi István plébános mutatta be, aki a Hit Éve kapcsán felhívta a hívek figyelmét a hit erejére, összetartó képességére. **[Bódi Gábor]**

Búcsú Nagysimonyiban

A magyar katolikus kultúra értékei előtt adóztak

Október 8. és 14. között rendezték meg a Magyar Katolikus Kultúra Napjait, amellyel a Püspöki Konferencia a magyarság katolikus kulturális értékeire kívánja felhívni a figyelmet. Színes, színvonalas eseményeken, könyvbemutatókon, koncerteken és kiállításon vehettek részt az érdeklődők egyházmegyénkben is.

A programok célja, hogy a katolikus kultúrát bemutassa, megőrizze, és a látogatók élményein keresztül továbbadja a jövő nemzedékének – ezen gondolatok jegyében nyitotta meg a rendezvénysorozatot dr. Veres András megyéspüspök október 9-én. Ezen a napon mutatták be a *Jó Pásztor nyomában* című interjúkötetet a Sala Terrenában. Szerdahelyi Csongor, a Ferences Sajtóközpont vezetője beszélgetett dr. Sill Aba szerzetessel, aki a fe-

rencesekre jellemző derűvel mesélt történelemről, életről, papi hivatásról.

Október 10-én a gimnazisták rajzórán vehettek részt – a témát a Sala Terrena falképei adták –, október 11-én pedig a táplánszentkereszti általános iskolások ismerkedtek meg Szent László életével. A program célja a hagyományteremtés, amely a szombathelyi iskolák mellett esélyt adna a környékbeli vidéki oktatási intézményeknek is az egyházmegye rendezvényein való részvételre.

Ugyanezen a napon „Kovács Sándor szombathelyi megyéspüspök a II. Vatikáni Zsinaton” címmel kiállítás nyílt a Szombathelyi Egyházmegyei Levéltárban. A kiállítást dr. Konkoly István nyugalmazott megyéspüspök nyitotta meg. Kovács püspök zsinati részvételét hét tárlóban mutatja be a kiállítás, amelyet Rétfalvi Balázs levéltáros rendezett és

mutatott be a vendégeknek. Külön tárló foglalkozik a II. Vatikáni Zsinat dekrétumaival és konstitúcióival.

Október 13-án egyházmegyei kórustalálkozót és kórusversenyt rendeztek a székesegyházban sárvári, szombathelyi, kőszegi, répcelaki, rumi, zala-szentgyörgyi és zalaegerszegi kórusok részvételével. A rendezvénysorozat zárásaként október 21-én szintén zenei élményben volt része az érdeklődőknek, hiszen dr. Pem László egyházmegyei zeneigazgató adott nagyszerű orgonakoncertet „A halálból az életbe” címmel a szombathelyi Szent Márton-templomban. A koncerten Bach, Liszt, Olivier Messiaen, Jehan Alain és természetesen Kodály-darabok csendültek fel, ezzel tisztelve a nagy magyar zeneszerző és pedagógus előtt születésének 130. évfordulóján.

[Összeállította: Csuti-Mátyás Zsófia]

Az értékteremtés műhelye A II. János Pál Katolikus Szakkollégium megáldási ünnepsége

A II. János Pál Katolikus Kollégium és Szakkollégium megáldási ünnepsége tanévkezdő és Szentlélek hívó szentmisével kezdődött október 18-án, a szombathelyi Székesegyházban. Dr. Veres András megyéspüspök szentbeszédében többek között arról tanított, hogy a valódi bölcsesség nem csupán emberi tudás halmaza, hanem annál jóval több. Annak belátása, hogy a világ és mi magunk is Istennek köszönhetjük létünket. Az igazi bölcsesség azt jelenti, hogy felismerjük, befogadjuk Jézus Krisztus ajándékát, az üdvösséget. A szentmisét a megyéspüspök együtt mutatta be dr. Konkoly István püspök atyával és az egyházmegye papságával.

17 órakor püspök atyák vezetésével a Hollán Ernő utca 10-12. szám alatt található szakkollégiumba vonultak át az ünneplők. Dr. Hoffmann Rózsa államtitkár asszony beszédében – mivel a szombathelyi képzésben a legtöbb egyetemista pedagógus lesz – a pedagógus hivatásának szentelte a mondanivalóját: ez a hivatás elkötelezettséget jelent és szívós munkát másokért. Kifejezte azt is, hogy II. János Pál pápa személye jó választás volt az elérendő célhoz, jól megválasztott modell, példa. Dr. Puskás Tivadar polgármester azt emelte ki, hogy ezzel a szakkollégiummal a város gazdagodott, mert az igényes képzést biztosít azoknak, akik

komolyan veszik a vállalt hivatásukat. Prof. dr. Faragó Sándor rektor pedig kifejezte örömét, hogy a Nyugat-magyarországi Egyetem immár összes karán – Mosonmagyaróváron, Győrött, Sopronban és immár Szombathelyen is – működik egyetemi lelkesedés és szakkollégium, s öröm, hogy az egyházmegye áldozott ennek megvalósítására.

Dr. Németh Norbert egyetemi lelkész, a szakkollégium igazgatója köszönetet mondott a szakkollégium létrejöttén közreműködők munkájáért, fáradozásáért. A kollégium kapcsán SaintExupéry „A hadirepülő” című regényéből idézett: „Az egyetlen győzelemfajta, amiben nem kételkedem, a magvak hatalmában lakik. Mihelyt elültetik a magot a fekete föld tengerébe, már győzelmek. Csak még le kell pergetni az időt, hogy megláthassuk a gabona diadalát” – bízunk abban, hogy ezt majd a szakkollégiumunkról is elmondhatják.

A szakkollégiumot dr. Veres András megyéspüspök áldotta meg. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével prof. dr. Gadányi Károly elnök-rektorhelyettes és Harangozó Bertalan kormány megbízott is. Közreműködött Virágh András Liszt-díjas Érdemes Művész, a Székesegyház Werner Kórusa dr. Pem László egyházmegyei zeneigazgató vezényletével és a Berzsényi Dániel Vegyeskar Vinczeffy Adrienne vezényletével. **[Összeállította: Csuti-Mátyás Zsófia]**

Élő rózsafüzér imádság Zalaegerszegen

Családokért, papi hivatásokért és Zalaegerszeg városért imádkoztak a hívek október 6-án Stróber László, Ocsvai Grácián, Óra Krisztián atyák, valamint Pete Polgár Máté kispap vezetésével. [Salamon Károlyné]

Elsőáldozás Oladon

Az oladi plébánia harminchat hittanosa izgatottan lépte át a Batthyány-templom küszöbét október 7-én, hogy először járuljanak a szentáldozáshoz, amelyre már évek óta készültek. [Kósáné Sipos Rita]

Bérmálás Szentpéterfán

Szentpéterfán mutatott be ünnepi szentmisét dr. Veres András megyéspüspök október 14-én. A szentmise keretében a főpásztor huszonegy, a szentpéterfai plébániához tartozó fiatal résztvevőt bérmálás szentségében. [Teklits Tamás]

Elkezdődött a Hit Éve

A ki megvall engem az emberek előtt, azt én is megvallom Atyám előtt – többek között ezeket a gondolatokat hallhatták a szombathelyi Székesegyházban szép számmal megjelent hívek október 11-én, a Hit Éve megnyitó ünnepségén.

Dr. Veres András megyéspüspök az új tematikus év kapcsán arra hívta fel a hívek figyelmét, hogy bátran vallják meg hitüket. A főpásztor kiemelte a hitismeretekben való fejlődés jelentőségét egész életünkön át, hiszen ahogy általános iskolai matematikai ismeretekkel nem lehet hidat tervezni, úgy hitismereteinkben sem elégedhetünk meg azzal, amit az elsőáldozás, bérmálás során megtanultunk. Erősítsük és mélyítsük hitismereteinket személyes jelenlétünkkel az Egyházban, különböző katolikus közösségekben, ahol életkorunknak megfelelően élhetjük meg hitünket – hangzott el a homíliában.

A szentmisét a főpásztor együtt mutatta be dr. Konkoly István nyugalmazott megyéspüspökkel, valamint Szombathely és az egyházmegye papságával.

[Csuti-Mátyás Zsófia]

Programajánló

november 16-18. (péntek-vasárnap) Lelkipásztori munkatársak képzése (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **november 17. (szombat)** Egyházi szolgálattevők – sekrestyések és gondnokok – képzése (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **november 29. (csütörtök) 18 óra** Mindszenty engesztelő imanap (Cseh-mindszenty, Mindenszentek-templom) • **december 4. (kedd) 18 óra** KÉSZ Körmendi Csoport – Dr. Német Norbert: *A II. Vatikáni zsinat missziós tanítása* című előadása (Körmend, Polgármesteri Hivatal nagyterme) • **december 10. (hétfő) 10 óra** Egyházmegyei papi lelkinap (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia)

Júdea helytartója

A 19-20. században élt, Nobel-díjas Anatole France nem éppen novellaíró alkat, igazi műfaja az esszé-regény, *Júdea helytartója* című elbeszélése mégis remek, szíven ütő alkotás. Állítólag e novella és a maga körül tapasztalt egyre több igazságtalanság hatására festette meg végül Munkácsy Krisztus és Pilátus második találkozását a feltámadás helyett.

Az első bekezdésekben a két szereplő egyikének, Lamiának életét mutatja be az író. Megtudjuk róla, hogy ifjúkorában Tiberius császár száműzetésbe küldte. Tizenhat év alatt sok országot bebarangolt. Mikor engedelmet kapott, hogy visszatérjen Rómába, vagyónak egy részét is visszakarta. Történetünk kezdetén az idősebb Lamia Baiaiban keres gyógyulást hurutos betegségére. Gyaloghíntó érkezik, utasában a hetvenes éveiben járó Pontius Pilátust, régi kedves ismerősét fedezi fel. Ha már Pilátus bukkan elő, az olvasó joggal várhatja, hogy előbb-utóbb Jézusról essék szó. Anatole France azonban késleltet, fokozza várakozásunkat. A két szereplő hosszan és kedélyesen beszélget, mondataikból kitűnik, hogy az író alaposan ismeri a kor történelmét. Hangsúlyt kap, hogy Pilátus emlékezete kiváló, ennek később fontos szerepe lesz: „Hála a nagy isteneknek, megőriztem szellemem frissességét, emlékezetem cseppet sem gyengült.” (...) „Olyan közel vannak hozzám ezek az események, mintha tegnap történtek volna.” Amikor aztán Pilátus helytartósága idejéről szólván a zsidókat jellemzi, érezhetjük, hogy talán közeledünk a várt témához, és bár még csak általánosságban, a jelenség szintjén szól az új gondolatok képviselőire halált kérő tömegről, mi már a Jézusra „Feszítsd meg!”-et kiáltókra gondolhatunk.

...És mert nincs filozófiájuk, nem tűrik a vélemények változatosságát. Ellenkezőleg, kínháltra adnának mindenkit, akik az ő törvényükkel ellenté-

tes elveket vall az istenségről. És mivel, mióta Róma géniusza uralkodik felettük, bíróságaik halálos ítéleteit csak a prokonzul vagy helytartó jóváhagyásával lehet végrehajtani, egyre gyötrik a római törvényszéket, hogy erősítse meg gyászos döntéseiket. Százszor is láttam már őket, amint tömegbe verődve, gazdagok és szegények, megbékélve papjaik körül, dühödt szívvel ostromolják elefántcsont székemet, rángatják tógám szegélyét és saruim szíjait, hogy sürgessék, követeljék egy szerencsétlen ember halálát, akinek nem tudtam semmi bűnét, s legfeljebb éppoly örültnek tartottam, mint a vádlóit.

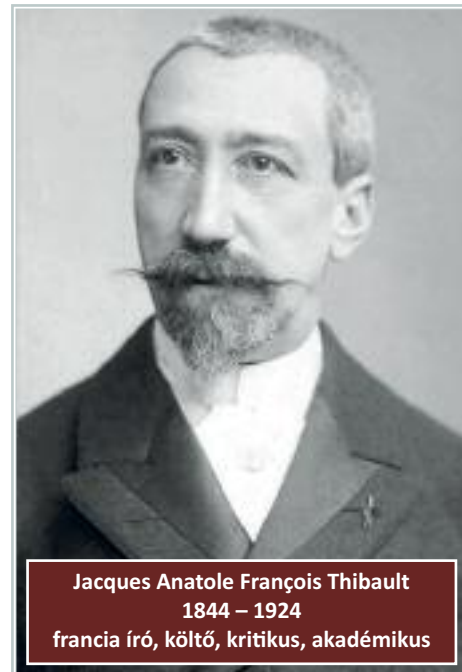
Az utolsó oldalon járunk. Már-már csalódunk, mikor Lamia másra tereli a szót, felidézve egy érzékeit felkavaró zsidó nő emlékét.

Szerettem barbár táncait, kissé rekedt s mégis oly édesen hangzó énekét, tömjénillatát s azt a félálmod, amelyben mindig élni látszott. Mindenüvé követtem. Elkeveredtem a katonák, komédiások, a vámszedők rossz illatú tömegében, amely körülötte nyüzsgött. Egy nap aztán eltűnt, és többé sosem láttam. Sokáig kerestem mindenfelé, rossz hírű sikátorokban és csapszékekben. Nehezebb volt elszokni tőle, mint akár a görög bortól. Pár hónappal később, hogy elvesztettem, véletlenül megtudtam, hogy beállt egy kis csoportba, néhány férfi és nő közé, akik egy fiatal galileai csodatevő nyomába szegődtek. Názáreti Jézusnak hívták, akit nem is tudom, miért, később keresztre feszítették. Emlékszel erre az emberre, Pontius?

Pontius Pilátus, mint aki emlékei közt kutat, összevonta szemöldökét, s kezét a homlokához emelte. Majd rövid hallgatás után:

– Jézus? – mormolta. – Názáreti Jézus? Nem emlékszem.

Az író tehát az utolsó sorokra hagyja Jézus nevének említését, megkapjuk hát a novella mellbe vágó csattanóját.

Jacques Anatole François Thibault
1844 – 1924
francia író, költő, kritikus, akadémikus

Pilátustól lelkifurdalást várnánk, vagy legalább azt, hogy utólag felismerje ítéletének történelemalakító súlyát. A mindenre pontosan emlékező helytartó számára azonban Jézus csupán egyike volt a másképp gondolkodó lázadóknak, akikre a csöcselék halált kért. Nyugtalanító befejezés, az utolsó sor még sokáig foglalkoztat bennünket. Foglalkoztathatta Faludy György költőt is, hiszen a novella alapján *A júdeai helytartó* címen verset írt, melyet Supka Gézának ajánlott. Az ő változatában így fejeződik be a történet:

„S aztán egy év után hallottam róla,
és azt mesélték: egy sápadt zsidóval
látták nemrégiben Cezareában,
holmi bolyongó, ifjú lázadóval,
ki házról házra járkált Judaeában,
s kit úgy hívtak,
kit úgy hívtak: Jézus, a Nazarénius,
s kit később az Olajfák hegyén, a kertek
alján elfogtak és keresztre vertek.
Mivel hírmondó sem maradt utána:
felelj, Pilátus, emlékszel reája?

Pilátus, az emlékek közt keresve,
kezét hallgatva tette homlokára.
S aztán így szólt:

– Jézus, mondd? Jézus, a Nazarénius?
Nem emlékszem reája.”

[Szauder Ágoston]

Ó, Szent Márton, rád tekint szülőfölded népe

Papnövendék korunkban általában az „*Akkor majd Mártonkor találkozunk*” mondattal köszöntünk el nyár végén az atyáktól, mikor bevonultunk a szemináriumba. Egyházmegyénk mostani maroknyi kispapja is rendre így búcsúzik a tanév kezdetén. Mert a Szombathelyi Egyházmegye számára védőszentjének ünnepe különleges nap. Bár minden egyházmegyének van védőszentje, mégis Szombathely az egyedüli hazánkban, ahol a szent ünnepét közösen ülik meg. Így tehát nálunk a megyéspüspök papjaival együtt a nagycsütörtöki olajszentelésen és a papszentelésen kívül még Szent Márton napján is egybegyűl közös ünnepi szentmise bemutatására a Székesegyházban. Méltó és igazságos ez, ha már védőszentünk egyben e föld szülötte is.

„*Akkor majd Mártonkor találkozunk.*” Tőlem is így búcsúzott annak idején kispapságom kezdetén főszerkesztő elődöm, Kürnyek Róbert atya, aztán alig két hónap múlva egy csodálatos ünnepségben találtam magam, amely azóta is szívemnek nagyon kedves eseménye.

Lelke van ezeknek az ünnepeknek, Szent Márton püspök adta lelke. Úgy gondolom, az tudja igazán értékelni,

hogyan milyen csodálatos védőszentje van egyházmegyénknek, és milyen nagyszerű dolog, hogy őt szülőföldjén ünnepelhetjük, aki már részt vett a szombathelyi Szent Márton ünnepeken. És azt meg is ragadja. Amikor most már újmiséis paptestvéreimmel még a budapesti Központi Papnevelő Intézetben tanultunk, a Szent Márton-napi ünnepségekre több más egyházmegyes papnövendék is velünk jött, majd a következő években újra és újra kérdezték, jöhetnek-e idén is, mondván, „*olyan szép, ahogyan ti ünnepeltek.*”

„*Akkor majd Mártonkor találkozunk.*” Örömmel tölt el, hogy híveink egy része is átérzi a szombathelyi Szent Márton ünnepség szépségét, és hallom, amikor egymást buzdítják: „*Gyere el te is, annyira szép az a szentmise!*” Egyházmegyénk védőszentje így is segít bennünket, hogy a földi liturgián keresztül vágyódjunk a mennyei liturgiára, az örök élet örömére.

Idén Szent Márton napja vasárnapra esik, ezért egyházmegyénkben az évközi vasárnap helyett védőszentünket ünnepeljük. Járjon közben értünk, hogy rá emlékezve mi is úgy éljünk, hogy méltók lehessünk a mennyei dicsőségre!

[Ipacs Bence]

SENT MÁRTON ÉLETE

Küzdelem a sátánnal

Egyházmegyénk szülöttének és védőszentjének életrajzát Sulpicius Severus (363 k. – 420 k.) írta meg „Vita Martini” (Szent Márton élete) címen. Rovatunkban ebből közlünk részleteket.

Köztudott, hogy angyalok is gyakran megjelentek neki, szóba elegyedtek és társalogtak vele. Az ördögöt pedig olyan élesen és világosan látta szemével, hogy akár saját természetében, akár a gonoszság különféle álarcait felöltve, bármilyen alakban felismerte. Mivel az ördög tudta, hogy nem tud elrejtőzni előle, gyakran szórtá rá átkait, mert fortélyaival nem tudta megtéveszteni.

Egyszer az ördög egy ökör véres szarvát tartva kezében, hatalmas robajjal tört be a szobájába. Majd véres jobbát mutatva ezt mondta neki, miközben a legújabb gonosztettének örvendezett: „*Hol van a te erőd, Márton? Éppen most öltem meg valakit a teid közül!*” Erre Márton összehívta a testvéreket, és elmondta, hogy mit közölt vele az ördög. Megparancsolta nekik, hogy gondosan nézzenek be minden cellába, és tudják meg, kivel történt ez a baj. Jelentették neki, hogy a szerzetesek közül senki sem hiányzik, de egy pénzért felfogadott parasztember kiment az erdőbe, hogy szekerevel fát hozzon. Ekkor megparancsolta, hogy néhányan menjenek ki, és keressék meg. Nem messze a kolostortól meg is találták, már alig volt benne élet. Miközben még utolsókat lélegzett, elmondta a testvéreknek, mi okozta halálos sebé: mikor a járomban levő ökreinek meglazult szíjait szorosabbra akarta fűzni, az egyik ökör kiszabadította fejét, és szarvaival a lágyékába döfött. Kis idő múltán a parasztember meg is halt. Rád van bízva, hogy megértsd, milyen isteni ítéletből származott ez az ördögnek adott hatalom. Mártonban csodálatra méltó volt, hogy nem csupán az elmondott történetet, hanem az ehhez hasonló, Istentől tudomására juttatott összes előforduló esetet jóval korábban előre látta, sőt a testvérekkel közölte is őket.

Az ünnepi szentmise végén a megyéspüspök a Szent Márton-oltárnál kéri egyházmegyénk védőszentjének közbenjárását

FILMAJÁNLÓ

Lopott idő (In Time)

Will Salas (Justin Timberlake) 28 éves, napról napra él, bérét a gyárban veszi fel, ahol dolgozik. Nem dollárban vagy forintban, hanem percekben, órákban kapja a napidíját. Ebben a világban a gazdagok akár örökké élhetnek, míg a szegények minden percükért harcolnak.

2169-ben az emberek huszonötödik életévük betöltésétől fogva nem öregszenek. Egy évet kapnak, ezt kell beosztani. Percenként, óránként. Egy órába kerül a buszjegy, 4 perc a kávé, és aki megteheti, 60 évet fizet egy új sportkocsiért. 60 év az életdből és a birtokolt perceidből egyaránt, mert ebben a világban a kettő egybefonódik. A múltó időt a karba épített óra jelzi.

A gettóban nincs idő alvásra, nincs annyi órád, hogy kipihenhesd magad, nem teheted meg, hogy szabadnapot vegyél ki. Folyton rohanni kell. Nem tudsz segíteni magadon, és másokon sem nagyon. Dolgozol, lopsz vagy meghalsz.

Amíg Will világában vért izzadnak az emberek minden másodperc megszerzéséért, addig a gettótól jól elválasztott zónában évezredek cserélnek gazdát a pókerasztal fölött. Ott, New Greenwich-ben azt mondják, egy halhatatlanságáért sokan meghalhatnak.

Will váratlanul hatalmas mennyiségű időhöz jut. Milliomos lesz. Sylvia (Amanda Seyfried) idős, bankár apja mellett nem ismeri a munkát, a futást, a halálfélelmet. Ám amikor találkozik a szegények világából kiemelkedett Will Salassal, rádöbben, hogy a „pénz” nem minden. A férfinak azonban hamarosan menekülnie kell, mert üldözik az időrendészek és a percrablók, és ő magával hurcolja Sylviát is. Egyik percről a másikra élnek, de egymásba szeretnek: és ez felforgathatja az időbankok és időmilliomosok rendszerének működését.

Miközben ők ketten egyre nagyobb bajba keverednek, a film rávilágít mélyebb mondanivalókra is. Vajon lopok-e, ha olyan dolgot veszek el, amit már előttem elloptak? Mennyit ér az idő? „Egy nap nem kevés” – mondja Will a film vége felé, és ekkorra már a nézőben is átértékelődnek a dolgok. Vajon értékesen töltöm-e az időmet? Mi ad értelmet az életem idejének?

Egy perc sok mindenre elég, de millió év sem elegendő, ha csak a hatalom és annak megtartása hajt. Senki sem tehet róla, hova születik. De nem is származásunk, hanem döntéseink határoznak meg bennünket.

Fuit

A budapesti Városliget legrégebbi és talán legtitokzatosabb emléke egy sír. Toporczi Horváth Jakab (1738–1806) nyugszik a sírban, egy ügyvéd, aki a Martinovics-perben a vádlottak egy részének védője volt. A sír története 1806-ban kezdődött.

Horváth Jakab nekrológját 1806 decemberében a „Hazai s Külföldi Tudósítások” című lap adta közre. Ő Grassalkovich herceg jószágigazgatója, egy bölcselkedésre hajlamos, kissé különc, de egyébként tekintélyes és köztiszteletben álló pesti polgár volt. A lap említést tesz arról, hogy Horváth Jakab végrendeletében minden vagyonát szétosztotta. „Temető helyet egy kertben kívánt magának, erre 700 forintot hagyományozott. Sírkövére pedig e latin szót: »Fuit«, akarta íratni. Ezen kívánsága szerint a Város kertjében vagy erdejében, mely a városra nézve éjszaknak fekszik és sok kellemetes kertekkel fel vagyon ékesítve, adatott hely temető boltjának.”

E különleges síremlék a mai zsidóvárosra alakult Városliget lármájában a gondtalan mulatozók vagy a magányos sétálók lelkében sokszor idézte fel az elmúlást. Arany János egyik verse is ezt példázza, aki „Ének a Pesti Ligetben” című 1877-ben írt költeményét ezzel a versszakkal zárja:

*El is megyek tán nem sokára,
Hírnév, dicsőség nem maraszt,
Tudom, mit ér fagyos sugára,
Itt is megtanultam azt.
Nyerd bár világi életedben
Ég és föld minden koszorúit:
Neved csak az, mit e ligetben
Egy sírkő rád olvas: Fuit.*

Az idő rejtélyes dolog. A ma egyszer csak tegnapá lesz. Azt mondjuk: volt. A hit azonban utat nyit az örökkévalóság felé, ahol nincs múlt, nincs jövő, csak örök jelen. Isten arcának örök, boldog szemlélése.

AZ OLDALAKAT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SALAMON VIKTÓRIA

Középiskolásoknak – Olvastad már?

Thorton Wilder: Szent Lajos király hídja (1927)

„Péntek délben, 1714. július 20-án Peru legszebb hídja leszakadt, s öten, akik éppen átmenőben voltak, a mélységbe zuhantak. Ez a híd a Lima és Cuzco közötti országot kötötte össze, s naponta száz meg száz ember haladt át rajta. Fűzfa vesszőből fonták az inkák, több mint egy évszázaddal ezelőtt, s a városba érkező idegeneket mindig elvezették ide, hogy megmutassák nekik. Afféle vékony lécekből összeeszkábált bürü volt ez, amelyet a szakadék fölé helyeztek, száraz venyigerkarfával... Szent Lajos király örködött föl a nevével s a kis vályogtemplommal a túlsó parton. Úgy rémlett, a híd ama dolgok közé tartozik, amelyek örökké megmaradnak, el se lehetett képzelni, hogy egyszer majd leszakad. A peruiak a szerencsétlenségről hallván keresztet vetettek, azt számítgatták magukban, mikor is haladtak át rajta utoljára, s mikor szándékoztak újra átmenni...”

Ezekkel a sorokkal kezdődik a kisregény, és már tudjuk, hogy muszáj elolvasni, miért olyan lényeges ez az eset. Jó lesz megtudni, ki volt az az öt ember, akiket haláluk után a sorszerűség lengett körül. Juniper atyát, a regény kulcsfiguráját is ez a kérdés foglalkoztatta, és igyekezett választ és összefüggést keresni az emberek és a történetek között. A végkövetkeztetés, melyet a zárda főnöknője mond ki, nagyon ismerős.

Thorton Wilder (1897–1975) amerikai írónak ez a könyv hozta meg az ismertséget, Pulitzer-díjjal jutalmazták érte.

A 2004-ben készült film ugyanattól olyan lenyűgöző, mint amitől az alapjául szolgáló irodalmi mű: a megmagyarázhatatlan sorsot, a vak véletlent, Isten tervét próbálja megragadni és kiismerni. Vajon azok, akik a függőhídon

meghaltak, rosszabbak, bűnösebbek voltak, mint a többi ember? Vagy éppen ellenkezőleg: jobbak és ártatlanabbak, éppen ezért kiválasztottak? Büntetés vagy jutalom volt a haláluk?

Halló, itt apu mesél! A harangok háborúja

Volt egyszer egy háború, egy nagy és rettenetes háború, amelyben mindkét fél rengeteg embert vesztett. Mi ideát voltunk, az ellenség meg odaát, s éjjel nappal lődöztük egymást, de a szörnyű háború oly hosszúvá nyúlt, hogy egyszer csak elfogyott a bronzunk és a vasunk, és nem tudtunk több fegyvert készíteni.

Ekkor vezérünk, Csinbumm csúcsgenerális kiadta a parancsot, hogy szedjék le a harangokat a harangtornyokból, olvasszák egybe valamennyit, és

öntsenek belőle egy hatalmas ágyút, egyetlen egyet, de olyan nagyot, hogy egyetlen lövésével megnyerhessük a háborút. Ennek az ágyúnak a felemeléséhez vagy százezer darura volt szükség, és kilencvenhét vonat szállította a frontra.

A csúcsgenerális a kezét dörzsölte boldogságában, és azt mondta:

– Ha elsütjük az ágyút, az ellenség a Holdig meg sem áll.

Elérkezett a nagy pillanat. A csúcsgenerális kiadta a parancsot:

– Tűz!

Egy tüzér megnyomta az elsütő szerkezet gombját. És egyszer csak hatalmas harangszó zúgott a front egyik végétől a másikig:

– Bim-bam, bim-bam!

– Tűz! – ordított másodszor is a csúcsgenerális. – Tűz!

A tüzér ismét megnyomta a gombot, és ismét ünnepélyes harangzúgás

áradt lövészároktól lövészárokiig. Mintha egyszerre szólna az ország minden harangja.

Aztán egy percre minden elcsöndesedett. És ekkor az ellenség felől mint valami biztató jeladás, fülsiketítő „bim-bam, bim-bam” hangzott fel.

Mert tudjátok meg, hogy az ellenség parancsnoka ugyancsak arra a gondolatra jutott, hogy csúcsgenerális kiadta a parancsot, hogy szedjék le a harangokat a harangtornyokból, olvasszák egybe valamennyit, és

– Bim-bam – szólat meg most a mi ágyúnk.

– Bim-bam – felelt rá az ellenség ágyúja.

A két hadsereg katonái kiugráltak a lövészárokból, egymás felé rohantak, táncolva és kiabálva:

– A harangok! Ünnepe van! Kitért a béke!

A két hadvezér meg autóba ugrott, és elszárgult. Elfogyott már minden benzinjük, de a harangzúgás minde nélkül utolérte őket.

A templomot lerombolják

4. rész – Mikeás próféta

A próféta, görögül prophétész, latinul propheta szó jelentése: Istentől meghívott, az ő akaratát közvetítő személy, hírnök, szóvivő, beszélő. A szó a görög prophanei, „valakinek a színe előtt szólni, valaki helyett szólni” szóból származik. Jelen rovatunk célja az, hogy bemutassunk néhány ószövetségi prófétát, munkásságukat és legfontosabb jövőbeli üzenetüket.

Mikeás Moresetből, egy jelentéktelen kis helységből származott, amely 35 kilométerre van Jeruzsálemtől. Ő az egyszerű földműves, a szandálos próféta. Beszéde nyers. Kortársa volt Izajásnak, aki Jeruzsálemben élt. Mikeás könyve rövid, de kemény és ikonromboló üzenetet tartalmaz.

Jeruzsálem vérrel épült

Mint minden izraelita, Mikeás is elment a szent városba. Amit ott látott, az megbotránkoztatta. A főváros fényűzése és gazdagsága láttán honfitársai néhez munkájára gondolt. Látva Jeruzsálem erős falait, amelyek védelmezik a hegyen épült várost, Mikeás az ő síkságon épült falujára gondolt, amelyet semmi sem véd, és háborúk során már többször lerombolták. Undor fogta el a bírúk és a vezetők korrupciójától. Lesújtó vádbeszédet mond róluk: „Megtetitek az igazságot, és ami jogos, azt kijátsszátok. Vérdíjből építitek fel Siont, és gonoszszágból Jeruzsálemet” (3,9-11). Ezután megkérdezi: „Mi Júda házának a vétke? Nem Jeruzsálem?” (1,5) Senki sem merete ezt kimondani.

Elégtétel Betlehemnek

Mikeás vádolja Jeruzsálemet, de tisz-

A jeruzsálemi templom makettje

teletben részesíti Betlehemet, a Jeruzsálemtől délre mintegy 7 kilométerre lévő falut. Betlehem Dávid hazája. Ott született, ott nevelkedett, és őrizte a nyáját. Meghívást kapott, mint Izrael jövőbeli királya (1 Sám 16). Jeruzsálem tette királysága vallási és politikai központjává és az lett „Dávid városa”. Betlehemet elfeledték. Mikeás megadja neki az őt megillető helyet: Jeruzsálem csak Dávid fővárosa, de Betlehem az ő hazája. Mikeás emlékeztet a helységhez fűződő reményre: „De te Betlehem Efrata, bár a legkisebb vagy Juda nemzetiségei között, mégis belőled születik majd nekem, aki uralkodni fog Izrael felett... Ezért elhagyja őket az Úr, míg nem szül, akinek szülnie kell ... Ő maga lesz a béke” (5,1-4).

Ez a szöveg, amely Mikeás és Izajás idejében egy békefejedelem születésének reményét fejezte ki, nyolc évszázaddal később újra előjött Máté evangéliumának szerzőjénél, amikor Jézus születésének elbeszélését állította össze (Mt2,1-6).

A lerombolt templom

Az izraeliták számára a jeruzsálemi templom elsődlegesen szent hely volt, „az a hely, ahol Jahveh lakásává tette az ő nevét”. Uralta a várost. Benne volt a szövetség ládája a törvény tábláival, s a papok itt végezték a napi kultuszt. A zarándokok ide jöttek a nagy ünnepek alkalmával. A templomot úgy tekintették, mint biztonságot azok számára, akik árnyékában éltek, szinte mágikus biztonságot reméltek tőle.

Ezért villámcsapásként hatottak Mikeás szavai a hamis biztonságra építők számára: „És még az Úrban bizakodnak! Azt mondják: Nem közöttünk van az Úr? Nem érhet minket semmi veszedelem. Bi-

Mikeás próféta ítéletet hirdet a szociális igazságtalanság miatt

zony ezen vétkeitek miatt felszántják Siont, mint szántóföldet, Jeruzsálem romhalmazzá válik, a Templom hegye erdő borította magaslattá” (3,12). Ez világos: a templomot lerombolják. Izajás soha sem merete volna ezt kijelenteni. Megdöbbenő, hogy Mikeás kimondta, leírták szavait és megmaradtak. [A Bibliában hárman mondták meg a templom pusztulását: Mikeás, Jeremiás és Jézus. Az elsőt nem érte bántódás, Jeremiást felmentették (Jer 26,1-19), Jézust halálra ítélték (Mk 14,55-65)].

Egy megújított erkölcs

Az izraeliták megkérdezték Mikeástól, mit kell tenni a bocsánatért. „Leborulni az Úr előtt? Egyéves borjakkal, kosok ezreivel, áradó olajpatakokkal? Feláldozam elsőszülöttemet vétkemért?” Mikeás mindezt visszautasítja és válaszával nemcsak az izraelitákhoz fordul, akik megkérdezték őt, hanem az egész emberiséghez: „Megmondták neked, ó ember, mi a jó, és mit kíván tőled az Úr: Semmi más, mint hogy váltsd tettekre az igazságot, szeresd hűségesen, és járj alázatosan a te Isteneddel” (6,8). Egy mindig időszzerű program minden ember számára.

[Dr. Gyürki László]

Lelkivezető

Morlin Imre jezsuita atya (1917–2003) a II. világháborúban megjárta az orosz frontot, később Budapesten megsebesült, és fogságba esett. Szibériából 1947-ben szabadult. 1981-től 1990-ig a magyar jezsuita rendtartomány vezetője volt. Számos lelkigyakorlatot vezetett, tanította a hozzá fordulókat hitről, lelki életről, istenszeretetről. Alábbi rovatunkban Morlin Imre atya lelki étellel kapcsolatos gondolatait olvashatják.

Az ésszerűség már nagyon sok ebben a világban, a „szívszerűség” annál kevesebb. Mennyi problémát megoldana a világ, ha nem csupán az „ésszerűsége”, hanem a „szívszerűsége” is hallgatna.

Bizony az imaéletben is errefelé kellene tájékozódni. Ismeretes, hogy a sok külső tevékenység és a megfeszített értelmi munka az áhítat rovására megy. Persze csak az érzelmi áhítat rovására. Mert az áhítat erényének lényege – Aquinoi Szent Tamás, Szalézi Szent Ferenc és mások véleménye szerint abban áll, hogy akaratom hozzásimul Isten akaratához. Erre pedig a legszárazabb lelkiállapotban is képes az ember. Igaz, ha érzelm is fűti a szívet imádságában, akkor nagyobb örömet talál benne. Az

érzelmet azonban nem szabad erőltetni – fejfájás lehet belőle. Az érzelm akarat nélkül nem sokat ér, de az akarat érzelm nélkül is megállja a helyét.

Persze, maga a munkánk is legyen imádság. A szétszórátás idején mi, szerzetesek a legkülönbözőbb helyeken dolgoztunk. Én gépmunkás lettem egy kisebb üzemben. Nekem vízcsapok esztalgálása volt a dolgom. Az jutott eszembe, hogy kérjem az Urat: akik abból a vízből isznak, ami ezeken a csapokon folyik át, azokat mind üdvözítse. Hiszem, hogy az Úr meghallgatta kérésemet. Ilyesféle módon bárki imádkozhat: az iskolában, a buszon, a mozi- ban, a könyvtárban, a kamionon.

Nagyon fontos, hogy időnként hosszabb időt töltsünk csendességben az Úr előtt. Ünnepi alkalom az ilyen. „*Most ez az óra legyen egészen tied Uram. Szívem most kizárólag a tied legyen!*” Lelki olvasmányt is lehet elővenni. Néhány mondatot elolvasva, az ember adja át magát azoknak a benyomásoknak, melyeket Isten szava támaszt a lelkében.

A lelki béke, a szív békéje imádság közben lep meg bennünket. De ez nem az állott vizek poshadt nyugalma, hanem a szeretet dinamizmusának harmóniája. Az Úr békéjét kívánom szívembe: Imre atya

Morlin Imre atya, a katonatisztből lett szerzetes-pap

A LELKIPÁSZTOR VÁLASZOL

A liturgia színei

Mikor milyen színű miseruhában kell miséznie a papoknak, és miért fontos a szín?

A liturgikus színek, amelyeket a püspök és a pap miseruháján, valamint a diakónus dalmatikáján látnunk, szorosán összefüggnek az adott nap liturgiájával, mivel ezek a színek is az üdvösség történetének vagy az Egyház életének egy-egy aspektusát helyezik előtérbe. A Római Ritusban hat különféle színt használunk.

A fehér az ünneplés és az ünnepélyesség színe. Ezt az Úr nem szenvedéshez kötődő ünnepein, így a húsvéti időszakban is, valamint a Boldogságos Szűz Mária ünnepein használjuk. Fehér a liturgikus szín akkor is, amikor nem vértanú szenteket ünneplünk, valamint a legtöbb szentség ünneplése során is. A fehér szín egy változata az arany.

A piros szín egyrészt a vére emlékeztet minket. Ezért ezt az Úr szenvedésével kapcsolatban, valamint a vértanú szentek napjain használjuk. De a piros a tűzre is utal, amely pedig a Szentlélek egyik szimbóluma. Így a Szentlelket ünnepelve pirosat használunk, ezért ez a színe a bér-málás ünneplésének is.

A lila szín az elmélyülés, a bűnbánat és a készülődés színe. Ezért használjuk adventben és nagyböjtben. De lilát használunk a szentgyónásban is.

A rózsaszínt évente csak kétszer használjuk: Advent 3. és Nagyböjt 4. vasárnapján. Ez tulajdonképpen a lila szín örömtelibb változata, s azt jelzi, hogy a készülési időszak nagyobb részén túl vagyunk, s örömteli várakozással tekintünk a közelgő ünnep felé.

A fekete színt a temetési szentmiseken, valamint halottak napján használjuk. A Püspöki Konferencia engedélyezte azonban a lila szín használatát is a fekete helyett.

A zöld reményt adó szín. Akkor használjuk, amikor az évközi időszakban nem ünneplünk egyetlen szentet sem. Ez a szín a keresztyén reményt fejezi ki. **[Kürnyek Róbert]**

A Szentatya november havi imaszándékai

Általános szándék (Az evangélium szolgálái): Hogy a püspökök, a papok és az evangélium valamennyi szolgálja bátor tanúságtételt nyújtsanak a megfeszített és feltámadt Krisztushoz való hűségéről.

Missziós szándék (Zarándok Egyház): Hogy a földön zarándokló Egyház a nemzetek világosságaként ragyogjon.

Elhunyt Rába Imre atya

„Jó Atyám, Teremtőm, Istenem! Visszahívtál, s hozzád vágyik lelkem.”

Rába Imre gellénházi plébános életének 47., áldozópapi szolgálatának 19. évében, a betegek szentségével megerősítve október 3-án, a debreceni kórházban váratlanul elhunyt. Lelke üdvéért október 11-én mutattak be engesztelő koncelebrációs szentmisét a szombathelyi Székesegyházban. Holttestét a szentmise után a Jáki úti temető papi sírkertjében helyezték örök nyugalomra.

Rába Imre 1966. március 5-én született Sárváron, 1994. június 16-án szentelték pappá Szombathelyen.

Élete folyamán a következő helyeken hirdette Isten Örömhírét és szolgálta a Szombathelyi Egyházmegye híveit:

- 1994–1997: káplán, Páka
- 1997–2006: püspöki titkár, Szombathely

- 1997–2003: az egyházmegyei kollégium prefektusa
- 2003–2007: plébános, Náriai
- 2007–2012: plébános, Gellénháza

*Adj, Uram, örök nyugodalmat neki!
Requiem aeternam dona ei Domine!*

A hit ajándékáért

Mennyei Atyánk, köszönjük, hogy Fiad által megnyitottad számunkra a hit kapuját. Ezen belépve lehetővé válik a veled való életközösség és a belépés az Egyházba. Hálát adunk azért, hogy a hit kapuja mindig és mindenkinek nyitva áll. A Szentlélek erejében valljuk, hogy a Jézus Krisztusba vetett hit az az út, amely biztosan vezet az üdvösségre.

Köszönjük, hogy a kinyilatkoztatás által betekintést engedsz az isteni szeretet, a szenvedés és az irgalom mélységeibe. A hit által pedig elveszed bűneinket, félelmeinket, szorongásainkat és reménytelenségeinket.

Segíts Egyházunk hitében megújulni, és a tanúságtétel útján bátran járni! A szeretet által tevékeny hitben akarunk bizonyosságot adni a téged még nem ismerőknek és a téged keresőknek, hogy te vagy a szeretet. Erősíts bennünket a Szűzanya hitében, hogy kételkedés nélkül higgyünk a szeretet végső győzelmében! Ámen.

[A Szombathelyi Egyházmegye imádsága a Hit Évére]

Hiszek egy Istenben...

HIT ÉVE 2012 2013

Ez év őszén, a Nemzeti Kulturális Alap **Márai-II.** program keretében elnyert pályázatnak köszönhetően a **Szent Márton Kölcsonkönyvtár** állománya közel száz új kiadású könyvvel gyarapodott, amelyek közt megtalálhatók: szépirodalmi, történelmi, egyháztörténeti, valamint vallási témájú művek. Olyan könyveket ajánlunk, mint Baksa Brigitta: *A karácsonyi asztal meséi (gyermekkönyv)*, Kollarits Krisztina: *Egy bujdosó írónő – Tormay Cécile*, Ignác Rózsa: *Hazájából kirekesztve (a Rákóczi korszakból)*, Eric John Hobsbawm: *A történelemről, a történetírásról*, Dsida Jenő: *Estharangok (vallásos versek)* és Hamvas Béla több műve.

Elérhetőségünk: Szombathely, Szily János utca 1. (alagsor), E-mail: konyvtar@martinus.hu • **Nyitva tartás:** kedd–szerda, 10–18

Martinus
szombathelyi egyházmegyei kiadó

Főszerkesztő: Ipacs Bence • **Főszerkesztő-helyettes:** Teklits Tamás • **Szerkesztők:** Csuti-Mátyás Zsófia, Déri Péter, Horváth István Sándor, H. Pezenhófer Brigitta, Salamon Viktória • **Nyomdai kivitelezés:** Premier Nyomda Kft. (1117 Budapest, Budafoki út 64.) • **Felelős vezető:** Hlinka Zsolt • **Megrendelés száma:** 1211/12 • 2012. október • **Kiadó:** Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.) • Telefon: 94/513-191 • E-mail: info@martinuskiado.hu • Internet: www.martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Teklits Tamás igazgató • **ISSN 2060-145X** • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.